

Ekoturizm Kapsamında Turistik Ürün Çeşitlendirmesi: Aydın İli Sultanhisar İlçesi Örneği

Touristic Product Diversification within the Context of Ecotourism: The Example of Aydın Province/Sultanhisar District

Gülseren YURCU

Murad Alpaslan KASALAK*

Akdeniz Üniversitesi, Turizm

Fakültesi, Rekreasyon Yönetimi

Bölümü, Antalya, Türkiye

E-mail: gulserenyurcu@akdeniz.edu.tr

E-mail: muradkasalak@akdeniz.edu.tr

Öz

Günümüzde ülkeler, önemli bir gelir kaynağı olan turizm ögesinin geçerliliğini ve devamlılığını sağlamak için önemli çaba sarf etmektedir. Uzun vadeli turizm olgusuna sahip olmak ve bu değeri kaybetmemek için turizmde sürdürülebilirliğin nasıl sağlanacağına yönelik ilgi artmıştır. Bugünün ihtiyaçlarını karşılarken doğal kaynakları korumak ve gelecek nesillere iyi bir çevre bırakmak için yapılan faaliyetler olarak tanımlanan sürdürülebilirliğin önemi ile birlikte turizm içerisinde doğa temelli aktiviteler artmış ve doğaya önem veren alternatif turizm çeşitleri ortaya çıkmıştır. Bu turizm çeşitlerinden birisi de ekoturizmdir.

Ege bölgesinin turistik özelliğe sahip illerinden birisi olan Aydın ili, doğal güzellikleri ve tarihinde birçok medeniyetin beşiği olmasıyla önemli bir turizm kentidir. Bu kentin 30 km uzaklıktaki keşfedilmeyi bekleyen Sultanhisar ilçesi de tarihi ve doğal çekicilikleri ile tam bir turizm kaynağıdır. Bu çalışmada şarap ve mutluluk tanrısı Dionysos'un kenti olan Sultanhisar'ın sahip olduğu ekoturizm değerleri kapsamında, turizm kaynaklarına dikkat çekmek, turizm olgusu içerisinde özelliklerini değerlendirmek ve ilçeye yönelik turizm stratejilerini ortaya koymak amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ekoturizm, turistik ürün çeşitlendirilmesi, Sultanhisar, Aydın

Abstract

Nowadays, countries tourism, are making important efforts to ensure the continuity and validity of tourism element which is an important source of income. Having a long-term tourism phenomenon and how not to lose the value, interest has increased how to provide sustainability of tourism. Protect natural resources for future generations while meeting the needs of this day and to leave a better environment for tourism activities is defined as sustainability and with this, nature-based activities increased and alternative tourism types have emerged which emphasize on the value of nature. One of these types of tourism is ecotourism.

Aydın province, which is one of the tourist feature of the Aegean region, is an important tourist city with being the cradle of many civilizations in the history and natural beauty. 30 km away from this city and waiting to be discovered town of Sultanhisar is a tourism resource with its history and natural attractions. In this study, known wine and happiness god Dionysus, within the scope of Sultanhisar ecotourism values, we attempt to draw attention to tourism resources, to evaluate them in tourism phenomenon and to demonstrate its tourism strategy.

Keywords: Ecotourism, the diversity of tourist products, Sultanhisar, Aydın

*Corresponding author / Sorumlu yazar
Handling Editor: B. Toprak

1. Giriş

Eski çağlardan günümüze merak duygusuyla başka yerleri görmek için hareket eden birçok insan turizm hareketlerine katılmışlardır. Ülkelerin ekonomik açıdan gelişme göstermesi, insanların refah düzeylerinin artması, ulaşım ve iletişim araçlarının teknolojik ilerlemesi özellikle II. Dünya Savaşı'ndan sonra turizm hareketlerinde canlanmaya sebep olmuştur. Turizm sektörünün son yıllardaki ülkelere gelir getirici etkisi yadsınmamakta ve ülkelerarası yoğun rekabet yaşanmaktadır. Ekonomik ve

sosyal karlılığı olan turizm sektöründeki bu kıyasıya yarışta, kullanılan en önemli araç, eldeki kaynakları kullanarak, farklı turistik ürünleri oluşturmak ve alternatif turizmi geliştirmektedir (Günay ve Akıncı 2016). Farklı turistik ürünlerin yaratılmasıyla "alternatif turizm" kavramı gelişmiştir. Böylelikle turistler için farklı seçenekler ortaya çıkmıştır. Tatil kavramı, "deniz-kum-güneş" kavramından sıyrılarak yeni isimler edinmiştir. Türkiye de sahip olduğu doğal ve tarihi zenginlikler ile

birçok ülkeyi geçebilecek ve farklı turist pazarlarını çekebilecek bir turizm ülkesi olmaya başlamıştır (Güzel 2010). Alternatif turizm, Turizm Bakanlığı'nın yaptığı tanıma göre şöyledir; "Sosyal ve ekolojik uyuma, yerel ve yabancı girişimcilerin işbirliğine ve gelişmede yerli malzeme kullanılmasına öncelik verme amacını güden turizm çeşididir" (Tosun vd. 2003).

Turistler seyahatleri sırasında, sadece deniz, kum ve güneşi tercih etmeyip, farklı özel ilgi alanlarına da yönelmeyi tercih etmektedirler (Uygur vd. 2007). Turistlerin sahip olduğu farklı ilgi alanları tatil için gidecekleri ülkeyi, bölgeyi ya da destinasyonun seçiminde etkileyecektir. Söz konusu seçilecek yerde ilgilerini çekecek, beklentilerini karşılayacak turizm türlerinin var olması karar alma süreçlerinde etkili olacaktır. Farklı istek ve ihtiyaçları karşılayabilmek için ülkeler ellerindeki doğal, tarihi ve kültürel verileri kullanarak turistik ürün çeşitlendirmesine yönelmektedirler (Güzel 2010). Turizm endüstrisinde deniz, kum, güneş üçlüsü ile rekabet etmenin yetersiz kaldığı günümüz rekabet koşullarında turistlerin daha fazla eğlenmesi, daha fazla geceleme yapması ve nihai temel amaç olan daha fazla harcama yapmasının sağlanması turistik ürün çeşitlendirmesiyle mümkün olmaktadır (Çulha 2008). Dünya Turizm Örgütü raporlarına göre; turizm sektörü parlak bir geleceğe doğru ilerlerken, bu olumlu gelişme eğilimi her destinasyon için geçerli olmayacaktır. Turistik tüketici eğilimindeki değişimlere uyum sağlayamayan, doğru hedef kitlelere uygun pazarlama stratejileri ile ulaşamayan ve ürün çeşitliliği yaratamayan destinasyonların başarılı olma potansiyelleri son derece düşük olacaktır (Meriç 2007).

Dünyadaki turizm anlayışı değişmeye başlamış, doğa ile bütünleşme, geçmiş kültürün izlerini yerinde görme, kültürel temaslar, yaşam tarzı, inanç sistemleri, el sanatları, alış-veriş ortamları ve eğlence biçimleri ilgi çeker olmuştur (Emekli 2006). Gelişmekte olan ülkelerde sanayileşme olmadığı için kalkınma hamlelerini ancak sahip oldukları turistik arz potansiyelini değerlendirmekle mümkündür. Turizm sektörünün bölgesel kalkınma ve yöredeki turizm kaynaklarının etkin kullanımı konusunda büyük bir yeri ve önemi vardır. Türkiye'nin ve yörelerimizin de artan uluslararası turizmden yeterince yararlanabilmesi için; yörelerdeki kültürel ve çevresel özellikleri ön plana çıkaracak tanıtma ve geliştirme plan ve projelerinin uygulanmasını zorunlu kılmaktadır. Turizm her şeyden önce ekonomik ve kültürel bir faaliyettir. Bu nedenle turistik çekim alanlarının en önemli malzemelerinden birisi de kültürdür (Öztaş vd. 2007). Türkiye doğal, tarihi ve kültürel kaynakların çeşitliliği, 'iklimsel ve coğrafi pozisyonun çeşitli turizm ürünleri açısından elverişliliği, mesleki ve sivil toplum kuruluşlarının yaygınlık ve gelişmişliği, yaratıcı ve güçlü bir turizm endüstrisi faktörleri açısından olağanüstü zengin bir turizm destinasyonudur. Turizmin çeşitlendirmesi adına bu faktörler Türkiye'nin güçlü yönleridir (TÜRSAB 2003). Turizmde sürdürülebilir bir gelişmenin sağlanabilmesi için ev sahibi ülkenin (bölge/yöre) doğal, tarihi ve kültürel kaynaklarının, temel ekolojik süreçlerin, biyolojik çeşitliliğin ve canlı türlerinin zarar görmeden korunmasının ve devamının sağlanması gerekir (Sarkım 2008). Günümüzde insanların kitlesel turizm hareketleri yerine, alternatif turizm değerlerinin

yoğunlaştığı yörelere gitmelerinin temelinde, doğa koruma bilinci ile doğal, kültürel ve geleneksel yaşantıya ilişkin bilgileri elde etmeleri, yerel halk ile iletişimde bulunarak onların yaşantılarını anlamaları ve düzenlenen etkinliklere katılarak, tatillerini bu yörelerde geçirmeye çalışmaları yatmaktadır. Türkiye, yerel etkinlikler açısından oldukça zengindir (Kızılırmak 2006).

Ege bölgesi tarih boyunca medeniyetlere yaptığı ev sahipliği, sıcakkanlı insanları, coğrafi koşullarının elverişliliği ile verimli toprakları, deniz-kum-güneş vb. doğal güzellikleri, iklim koşulları ile önemli bir turizm bölgesidir. Aydın ili bu güzelliklerden fazlasıyla nasibini almıştır. Aydın iline 30 km uzaklıktaki Sultanhisar ilçesi ise gizli kalmış güzelliklerin günışığına çıkarılmasını bekleyen turizm hazinesidir. Doğru stratejilerle önemli bir destinasyon olabilecek kapasitedir.

2. Materyal ve Metod

Aydın ili Sultanhisar ilçesinde yer alan ekoturizm kapsamında değer arz eden turizm kaynaklarını belirlemek ve bu kaynaklardan hangilerinin ürün çeşitliliği anlamında kullanılabileceğini tespit etmek amacıyla, literatür taraması, doküman incelemesi ve alan incelenmesi tekniklerinden yararlanılmıştır. Yöre halkı ile görüşmeler yapılmış ve belirlenen unsurlar için yerinde gözlem yapılmıştır. Bu taramalar sonucunda Sultanhisar ilçesindeki turizm kaynaklarını konu alan spesifik çalışmaların sınırlı sayıda yer alan broşürler ve internet kaynakları olduğu belirlenmiştir. Bulunan ikincil veriler kapsamında ve turizm bilgisi ışığında değerlendirmelerde bulunulmuş ve bulgularda açıklanmıştır.

3. Bulgular

Sultanhisar ilçesi, Aydın-Denizli karayolu üzerinde, Güneyinde Büyük Menderes Irmağı, Kuzeyinde Aydın dağları uzanan Sultanhisar (merkez/belde/köy) toplam 21358 nüfusa sahiptir. Merkez nüfusu 6229'dur. Antik dönemde Dünyanın önemli yerlerinden biri olan NYSA antik kenti Sultanhisar'da bulunmaktadır.

Türkmenlerin (Horasanilerin) bölgeye gelişi 1200'lü yıllara dayanmaktadır. 1270-1307 yılları arasında Mentешеoğulları Beyliğine, 1307-1390 yılları arasında Aydınöğulları Beyliğine, 1390-1922 yılları ise Osmanlı Devletinin egemenliği altına katılmıştır. Sultanhisar, antik çağlardan bu yana "Kral Yolu", "İpek Yolu", "Ulu Yol" gibi önemli ticaret yolları üzerinde bulunmaktadır. İlçe Akdeniz iklimine sahip, yıllık ortalama sıcaklığı 17-18 °C'dir ve elverişli tarım arazileri dolayısıyla bölge nüfusunun %70'i çiftçidir. İlçede ziraat odasına kayıtlı toplam 4706 çiftçi bulunmaktadır. Türkiye'nin çilek üretiminde 2. sıradadır. Sultanhisar ilçesinde yer alan ekoturizm kapsamındaki turistik değeri olan unsurlar alt başlıklar ile sunulmuştur.

3.1. Ekoturizm Kapsamında Sultanhisar Turistik Ürünleri ve Kaynakları

Ekoturizm terimi 1983 yılında Hector Ceballos-Leascurain tarafından ortaya atılmış ve ekoturizm doğadan zevk alma ve doğanın kıymetini bilme şeklinde tanımlanmıştır. 1991

yılına Uluslararası Ekoturizm Topluluğu da ilk tanımlardan birisini yaratmıştır. Buna göre ekoturizm; “*yerel halkın refahını destekleyen ve çevreyi koruyarak (çevreye duyarlı) doğal alanlara yapılan seyahat*” olarak ifade edilmiştir. Turizm pazarında, doğaya dayalı turizm olarak tarif edilen ekoturizm, sürdürülebilir kalkınma aracı olarak görülmektedir. Uluslararası Ekoturizm Topluluğu (TIES) ekoturizmi; “*Ekoturizm genellikle küçük gruplar halinde yapılır, konaklama ve yeme içme türü hizmetler çoğunlukla yerel düzeydeki küçük ve orta ölçekli firmalar tarafından verilir*” şeklinde tarif etmektedir. 1996 yılında ise Dünya Doğayı Koruma Birliği (IUCN) Ekoturizmi; “*yerel halka fayda sağlayan, aktif sosyoekonomik katılımını gerçekleştiren düşük düzeyde negatif ziyaretçi etkisi yaratan ve korumayı geliştiren (geçmişte ve günümüzdeki kültürel zenginlikleri) doğanın değerini anlamak ve zevkine varmak için nispeten bozulmamış doğa alanlarına yapılan çevre açısından duyarlı seyahat ve ziyaret*” olarak tanımlamıştır (Altan 2006).

Tanımlar nasıl olursa olsun, ekoturizm hakkında üzerinde fikir birliği bulunan temel karakteristik özellikler şöyle sıralanabilir;

- Doğa temelli olması (ziyaretçiler doğal alanlardaki doğal ve geleneksel kültür unsurlarını gözlemliyor ve anlamaya çalışıyorlar),
- Biyolojik çeşitliliğin korunmasına katkıda bulunması,
- Yerel toplumların refahını desteklemesi,
- Olumsuz çevresel ve sosyo-kültürel etkilerin en aza indirgenmesi için aktivitelerin hem turistler, hem de yerel halkın sorumluluğunda düzenlenmesi,
- Yenilenemez kaynakların minimum kullanılmasını gerektirmesi,
- Yerel mülkiyetin ve yerel topluma dönük istihdam olanaklarının üretilmesini öngörmesidir (Şen 2010).

Ekoturizm, yayla turizmi, av turizmi, botanik turizmi, kuş gözlemciliği, yaban hayatı gözlemciliği, olta balıkçılığı, bisiklet turizmi, balon turizmi, sualtı dalış, kamp ve karavan turizmi, mağara turizmi, trekking, dağcılık, akarsu turizmi, yamaç paraşütü, atlı doğa yürüyüşü ve ekolojik tarım ve çiftlik turizmi olarak türlere ayrılmaktadır.

3.1.1. Dağ Turizmi

Dağların temiz ve güzel havasından yararlanmak üzere, insanların dağlara yönelik olarak, yürüyüş ve tırmanma şeklinde gerçekleştirdikleri turizm türü olan “Dağ turizmi” yörede bir alternatif turizm türüdür. Malgaç dağı eteklerinde kurulu olan Sultanhisar ve köyleri dağ turizmi için elverişlidir. Malgaç deresi özellikle bahar aylarında birçok canlıyı barındırmaktadır.

3.1.2. Av Turizmi

Av turizmi, avlanmak üzere seyahat eden insanlara yönelik hizmetler sunan rekreasyon amaçlı bir turizm turu olması yanında, insanlara hem tabiatın en derin köklerinde yatan içgüdülerinden birini tatmin, hem de tabiatın temiz

havasından yararlanma olanağı veren turizmdir (Öztaş vd. 2007). Sultanhisar açısından da değerlendirilebilecek bir potansiyele sahiptir. Bölgede bulunan yaban domuzu, tavşan, tilki, keklik, bıldırcın, üveyik vb. av hayvanları yaban hayatı ve av turizmi açısından önemli bir potansiyeldir.

3.1.3. Çiftlik Turizmi

Büyük Menderes Irmağı'nın suladığı bereketli topraklar üzerinde kurulan Sultanhisar'da, Akdeniz ikliminin etkisiyle her türlü bitkisel üretim yapılabilmektedir. Çilek, kestane, zeytin, incir, şeftali, üzüm en ünlüleridir. Tarımla uğraşarak rahatlamayı ve doğayla iç içe olmayı seven kişiler için önemli bir ilçedir.

3.1.4. İnanç Turizmi

Kutsal beldeleri ziyaret etmek, dini toplantı ve törenlere katılmak veya bunları izlemek, dini görevleri yerine getirmek veya ünlü mabetleri görmek amacı ile yapılan çok önemli boyutlara ulaşan seyahat ve konaklamaların oluşturduğu turizm çeşididir (Öztaş ve Karabulut, 2007). İnanç Turizmi kapsamında; Müslümanlık ve Hıristiyanlığa ait önemli ziyaret merkezleri bulunmaktadır. Salavatlı beldesindeki Akharaka, Antik dönemde önemli bir dini merkezdir. Yerli halk tarafından bilinen Kabaca Köyünde Yaren dede, Kavaklı Köyünde İkiz harman dede ve Sultanhisar merkezde Arap dede de çeşitli yerel etkinlikler yapılmaktadır. İlçe merkezinde bulunan 120 yılı aşkın camiler önemli dini merkezleridir.

3.1.5. Yayla Turizmi

Yaylalarda doğal çevrenin korunarak, doğanın temiz havası, soğuk suları, manzaralarından faydalanabilmek amacı ile sportif amaçlarla da yapılan yayla turizmi açısından yörede bulunan Ovacık yaylası önemli bir potansiyele sahiptir. Yörede günümüzde de bulunan az sayıda göçer yaz aylarında bu yaylara göçmektedir. Ovacık yaylasında her yıl geleneksel Barbunya Şenlikleri yapılmaktadır.

3.1.6. Mağara Turizmi

Doğal süreçler sonucunda oluşan yeraltı boşluklarına “mağara” adı verilmektedir. Turizm çeşitlendirilmesi kapsamında, Türkiye’de turizm hareketlerinin diğer bölgelere ve yılın diğer aylarına yaygınlaştırılması amacıyla son yıllarda giderek ilgi gören bir turizm türü olarak karşımıza çıkmaktadır. Kültür ve Turizm Bakanlığı envanterlerine göre ülkemizde turistik açıdan değerlendirilebilecek 1000 civarında mağara bulunmaktadır. Salavatlı köyündeki Akharaka mağarası mağara turizmi için potansiyeldir.

3.1.7. Termal Turizm

Dünya Sağlık Örgütü sağlığı; “*Sağlık, yalnızca hastalıklı olmama durumu değil, aynı zamanda zihinsel, fiziksel ve toplumsal konum olarak iyi olma durumudur*” şeklinde

tanımlamaktadır. Sağlık turizmi de bu kapsamda tanımlandığında, en geniş anlamıyla, "sağlık turizmi, kendi yaşadığı yerden başka yerlere sağlık amacı ile seyahat eden insanların oluşturduğu turizmdir" (İçöz 2009). Teknolojinin beraberinde getirdiği yoğun iş temposu yalnızca tedavi değil rahatlama-dinlenme amaçlı da insanların tercih etmelerini sağlamaktadır. Dünya nüfusunun giderek yaşlanması termal suların kullanımına önem kazandırmaktadır. Balneoterapi uygulamaları yediden yetmişe tercih edilmekte, beraberinde klimatizm ve üvalizm gibi destekleyici uygulamalarda yapılmaktadır. Sultanhisar'da MTA ya ait 2 adet jeotermal kuyu da (J-551 145 °C) (J-551 146 °C) de sıcak su bulunmaktadır. Kaplıca suyunun sıcaklık ve mineral özellikleri incelendiğinde birçok rahatsızlığa ve cilt problemlerine iyi gelmektedir. Konaklama tesislerinin kurulması ile termal uygulamaların merkezi konuma gelebilecek potansiyele sahiptir. Kavaklı köyünün mikroklimaterapik özelliği sayesinde astım ve kanser hastalıklarına iyi gelmektedir.

3.1.8. Kültür Turizmi

Eski sanat eserlerinin, tarihi yapıların, müzelerin, eski medeniyete ait kalıntıların görülmesi amacı ile yapılan araştırma, keşif ve seyahatler, kişilerin bilgi ve görgülerini artırmakta ve kültür turizmi içinde değerlendirilmektedir (Öztaş ve Karabulut 2007). Sultanhisar geleneksel değerleri, folkloru, mutfağı (yuvarlama, kuyu tandır, keşkek, terbiye, yaprak sarması, tutmaç çorbası, musakka, ot çöreği, katmer, güveç, paşa böreği) vb. değerleri ile eşsiz kültürel potansiyele sahiptir. Yörede el oyası ve işkep hala sürdürülen el sanatlarındandır. Çömlekçilik ve toprak seramik yapımını sürdüren atölyeler mevcuttur. Bölgenin en eski festivali ilk kez 21 Mart 1940 yılında yapılan "Portakal Panayırı" ile Sultanhisar Çilek Kültür ve Sanat Festivalidir. Uluslararası katımlı gerçekleşen festival ülke tanıtımında önemli bir görev almaktadır. Deve güreşleri, toygat yarışması ve boğa güreşleri geleneksel şenlikler olarak gerçekleştirilmektedir. İlçenin kurtuluşu 5 Eylül çeşitli etkinliklerle kutlanmaktadır. Kavaklı, Sultanhisar'ın 7 km kuzeyinde, antik dönemde bölgenin en iyi şaraplarının üretildiği bu yüzden de ismi "Aroma" olan Kavaklı Köyü Nysa antik kentinden 5 km uzaklıkta Aydınolu Beyliği döneminde kurulmuş, yapısında o dönemin geleneksel izlerini taşıyan bir Yörük Köyüdür.

Aydın Dağları'nın Sultanhisar ovasına inen yamacında, eğimli bir arazi üzerinde bulunan köyün sakinlerinin çoğu, zaman içerisinde tarımsal faaliyetlerini sürdürebilmek ve çağın gerektirdiği ihtiyaçlarını karşılayabilmek amacıyla E-24 karayolu üzerinde bulunan yeni Kavaklı Köyü'ne yerleşmişlerdir. Halen köyde daimi ikamet eden aile sayısı 20 civarındadır. Kavaklı Köyünde çok sayıda tarihi yapı bulunmaktadır. Köyde Milli Mücadele Kahramanı Kuva-yı Milliye Cephe Kumandanı Yörük Ali Efe'nin çocukluk ve dağa çıkmadan önce gençlik dönemini geçirdiği evi bulunmaktadır. Eve iki kapılı ahşap bir kapıdan girilmektedir. İki katlı olan bu ev günümüzde restore edilerek Şekil 1'de de görüldüğü üzere "Yörük Ali Efe Evi Müzesi" haline getirilmiş bulunmaktadır.

Şekil 1. Yörük Ali Efe Evi Müzesi

Köyün en gösterişli yapılarından olan ve iyi korunmuş durumda bulunan iki katlı Hamit Eryiğit Evi, yaklaşık 200 yıl önce yapılmış olduğu tahmin edilmektedir. Dış sofalı evin sokak yönündeki çıkması alttan dört adet profilli konsolla desteklenmiştir. Üst kattaki odalarda yer alan ahşap yükükler ve içindeki gusülhaneler, ocaklar, tavandaki ahşap işlemler geleneksel Türk evlerinin özelliklerini taşımakta olup, bozulmadan günümüze kadar gelebilmiştir.

Köyde Frenk Çeşmesi diye adlandırılan tarihi çeşme, mimari özelliklerine dayanılarak iki yüzyıl öncesinde yapıldığı tahmin edilmektedir (Şekil 2). Çeşmenin bulunduğu geniş alanın geleneksel mesire (Gencer) yeri olarak düzenlenerek turizm amaçlı kullanılması tasarlanmaktadır.

Küçük köy dükkânlarının (10 adet) ve köy kahvelerinin (3 adet), eski muhtarlık odasının ve köy camii'nin bulunduğu köy meydanı geleneksel ortak yaşam merkezi olarak düzenlenip turizm amaçlı kullanılabilir.

Şekil 2. Frenk Çeşmesi

Köy camisinin kitabesinden 18. yüzyılın (1789) sonlarında inşa edildiği bilinmektedir. Caminin ahşap kanatlı kapısı, mihrabı ve minberi dikkati çeken bezemeli yapı elemanlarıdır (Şekil 3).

Şekil 3. Kavaklı Köyü Camisi

Köyün Mezarlığı, Osmanlı döneminden kalma mezarları ve özgün sanat eseri niteliğini taşıyan çok sayıda mezar taşlarıyla bir tarih ve kültür belgeliği gibidir. Anadolu'da 14. ve 15. yüzyıllardan itibaren yaygınlaşan ve iş kollarını kendi içinde örgütleyen loncaların bu köyde de örgütlendiğini ve Kavaklı Köyünde Osmanlı döneminden 19. yüzyıl ortalarına kadar varlığını sürdüren önemli bir medresenin olduğu, günümüze ulaşan yapılardan ve köyün yaşlılarıyla yapılan sözlü tarih araştırmalarından bilinmektedir.

Sultanhisar'da özellikle Cumhuriyetin ilk döneminde Aydın'da da örnekleri bulunan Macar ustaları tarafından yapılmış tek katlı ve iki katlı, korunma altına alınmış çok sayıda tarihi mekân-konut, dükkân bulunmaktadır. Ayrıca kentte bulunan tarihi çeşmeler, dede-yatır mezarları, vakıf arazileri üzerindeki ahşap-kâğır yapılar kentin tarihi özelliklerini vurgulamakta ve güçlendirmektedir. Tarihi "Ulu Yol" kentin ortasından geçmektedir. Bu tarihi yol üzerinde de yüzlerce yıllık körpe- çeşme vb. tarihi yapılar bulunmakta; bu tarihi yol ile birlikte onarılmayı ve işlev kazandırılmayı beklemektedir.

4. Tartışma

Sultanhisar şarap ve mutluluk tanrısı Zeus ve Semele'nin oğlu Dionysos'tan günümüze birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Sultanhisar, belde ve köylerinde farklı kültürlerin izlerini taşımaktadır. Sultanhisar ve Kavaklı Köyü sahip oldukları turistik potansiyele rağmen tanıtım ve pazarlama yetersizliği nedeniyle, turistik açıdan hak ettiği yeri alamamıştır. Sultanhisar'ın turistik açıdan pazarlanması, ekonomik, sosyal ve kültürel canlılığın oluşmasına katkı sağlayacaktır. Turizm bilinci yerli halkta ve yerel idarecilerde giderek artmaktadır. Sultanhisar'ın ve Kavaklı Köyü'nün turistik çekim merkezi olarak pazarlanması için etkin pazarlama, tanıtım, politika ve stratejileri geliştirilmelidir. Bu stratejiler şu şekilde sıralanabilir;

- İlçenin sahip olduğu konaklama, yiyecek-içecek, eğlence ve doğal alanlarda yapılacak rekreasyonel aktiviteler artırılmalıdır.
- Mevcut turistik mimari yapılar restore edilmelidir.
- İlçe yerleşim yerleri turizme göre şekillendirilmelidirler.
- Günümüz turistlerinin eğilimleri doğrultusunda farklılıklar ön plana çıkarılarak öncelikli olarak geliştirilmelidir.
- İlçenin tanıtım ve pazarlama faaliyetlerine önem verilmelidir.
- Termal turizm potansiyeli göz ardı edilmemeli ve girişimciler fırsatlardan haberdar edilmelidir.
- Türkiye ve yurtdışındaki pazar hedefleri belirlenmelidir.
- Yerli halkın turizm bilinci artırılmalıdır.
- Turizm sektöründe çalışmayı düşünen halka eğitim verilmelidir.
- Şenlik, festival, kültürel ve bölgesel etkinliklere önem verilmelidir.
- İlçenin doğal zenginlikleri korunmalı.
- İlçede turizm derneği daha aktif çalışmalıdır.
- Seyahat ve tur operatörleri gibi dağıtım kanalları ile iletişim kurulmalıdır.

Sultanhisar İzmir'e 1 saat uzaklıkta, Aydın-Denizli karayolu üzerinde, tren, uçak kolay ulaşım özelliklerine, yenilenebilir jeotermal kaynaklara, tarihi yapıtlara, kültürel ve doğal güzelliklere sahip turizm potansiyeli olan bir ilçedir. Jeotermal kaynakların termal merkezlerde kullanımı ilçeye sağlık turizminde önemli bir ivme kazandıracaktır. Turizme yönelik faaliyetler ilçe ekonomisinin gelişmesine, istihdamın artmasına olanak sağlayacaktır. Şarap ve mutluluk tanrısı Dionysos'tan Milli Mücadele Kahramanı Yörük Ali Efe'ye tanıklık etmiş tarihi yapısı, şifalı bitkileri, organik tarım ürünleri, astım, verem, kanser hastalıklarına iyi gelen klimaterapi özelliği, doğa sporlarına elverişli özellikleri ile Kavaklı Köyü'nün doğal yapısı korunarak ve mimari dokusu restore edilerek turizm amaçlı kullanılmalıdır.

Kaynaklar

- Altan Ş. 2006. Türkiye'de Ekoturizm Uygulamaları ve Ekonomiye Katkıları. Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çulha O. 2008. Kültür Turizmi Kapsamında Destekleyici Turistik Ürün Olarak Deve Güreşi Festivalleri Üzerine Bir Alan Çalışması, Journal of Yaşar University, 3(12): 1827-1852.
- Emekli G. 2006. Coğrafya, Kültür ve Turizm: Kültürel Turizm, Ege Coğrafya Dergisi, 15: 51-59.
- Günay İ, Akıncı Z. 2016. Sürdürülebilir Turizm Açısından Öğrencilerin Sektöre Karşı Tutumlarının ve Mezuniyet Sonrası Kariyer Planlaması ve Seçimine Etkisi, 2. Ulusal Sürdürülebilir Turizm Kongresi, 28-30 Nisan 2016, 576-593.
- Güzel FÖ. 2010. Turistik Ürün Çeşitlendirmesi Kapsamında Yeni Bir Dinamik: İnanç Turizmi, Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi, 2(2): 87-100.
- İçöz O. 2009. Sağlık Turizmi Kapsamında Medikal (Tıbbi) Turizm Ve Türkiye'nin Olanakları, Journal of Yaşar University, 4(14): 2257-2279.

- Kızılırmak İ. 2006.** Türkiye’de Düzenlenen Yerel Etkinliklerin Turistik Çekicilik Olarak Kullanılmasına Yönelik Bir İnceleme, Sosyal Bilimler Dergisi,15: 181-196.
- Meriç PÖ. 2007.** İzmir’de Turizm Sektörünün Geliştirilmesinde Turistik Ürün Çeşitlendirmesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9(1): 298-316.
- Öztaş K, Karabulut T. 2007.** Turistik Destinasyon Oluşturma Potansiyeli Açısından Göller Yöresinin Önemi, Selçuk Üniversitesi Karaman, İ.İ.B.F Dergisi, 12. 22-38.
- Sarkım M. 2008.** Değişen Seyahat Eğilimleri Kapsamında Sürdürülebilir Turizm Anlayışının Turizm Politikaları Üzerine Etkileri, 2.Ulusal İktisat Kongresi, 20-22 Şubat 2008, DEÜ İİBF İktisat Bölümü, İzmir – Türkiye
- Şen DS. 2010.** Turizmin Çevresel Etkileri ve Bir Çözüm Olarak Ekoturizm. Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tosun C, Bilim Y, Temizkan R. 2003.** Alternatif Turizm ve Turistik Ürün Çeşitlendirme Stratejileri: Hatay Örneği, Türkiye’nin Alternatif Turizm Potansiyeli ve Güncel Sorunları Konferansı, 3-4 Mayıs 2003, Çankırı.
- TÜRSAB 2003.** Turizm Raporu, Ar-Ge Departmanı. Ankara: 222-235.
- Uygur SM, Baykan E. 2007.** Kültür Turizmi ve Turizmin Kültürel Varlıklar Üzerindeki Etkileri, Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi, 2: 30-49.
- Yörükoğlu A. 2007.** Türkiye Jeotermal Enerji Potansiyeli ve Çevre, MTA Genel Müdürlüğü Raporu. Ankara: 25-36.